

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

Κόκκινος περιβολάρης Απρίλης. Σάββατο του Λαζάρου και ο παπά-Γιώργης μπροστά στην Ωραία Πύλη να ψέλνει το «Δι' ευχών των αγίων πατέρων ημών...» Σκόλασε η εκκλησιά. Πήραν το δρόμο για το σπίτι βιαστικές, με το αντίδωρο ακόμα μέσα στη χούφτα, η κάθε μια χωριστά ή δυο δυο οι γειτόνισσες. Ζερβόδεξα τα σπίτια του χωριού με τα χιονισμένα από ασβέστη πεζούλια, τα φρεσκοβαμμένα παντζούρια, τις ευωδιαστές πασχαλιές στις αυλές. Το πατρικό μας ήταν στο μαχαλά της Παναγιάς. Δυο μαχαλάδες όριζε τότες το χωριό όπως και σήμερα: της Μπουμπουτσιάς και της Παναγιάς. Φουριόζικα και σκουντουφλιάρικα η μάνα μπήκε στο σπίτι. Δεν άλλαξε. Με τα "καλά", τα γιορτινά της - έριξε δυο ζαχαρομπίμπιλα στο στόμα της, ίσα-ίσα για να την "κρατήσουν" όρθια (η μάνα πάντα κρατούσε πολύ αυστηρά την σαρακοστή) και άρπαξε το ολοκαίνουριο φουκάλι*, φτιαγμένο ακόμα απ' το περσινό καλοκαίρι από ένα μάτσο πράσινους βλαστούς γαϊδουράγκαθου τους οποίους έδενε γερά με σπάγκο από τη μια μεριά και το άφηγε να ξεραθεί. "Αι να δούμι τι αξιζ" του απεύθυνε το λόγο, λες και το φουκάλι ήταν άνθρωπος. Βγήκε στο δρόμο από την μπροστινή αυλή και τις είδε όλες εκεί. Τη Μαριγούλα, τη Λινίτσα, τη Νιάνια. Όλες τις γειτόνισσες με τα καινούρια φουκαλιά τους και ντυμένες τα «καλά» τους πιστές σένα έθιμο, ξεγέννημα μιας παράδοσης, χαμένης στο χρόνο. Θα φουκάλιζαν** κάθε σπιθαμή του δρόμου - όπως ταυτόχρονα θα έκαναν σε κάθε μαχαλά, σε κάθε σοκάκι του χωριού οι νοικοκυρές - από τις σβουνιές της γιδούρας***, απ' τα άχυρα που έπεφταν από τα δεμάτια σανό, από κάθε πατημασιά ανθρώπινη για να περάσει Εκείνος "επί πώλου όνου" όπως θα πει αύριο στο Ευαγγέλιο Κυριακή των Βαΐων ο παπά - Γιώργης. Χαιρετηθήκανε με ένα νεύμα, σφίξανε τις πλεξούδες μέσα στα τσεμπερία τους, κάνανε τον σταυρό τους τρεις ολόκληρες φορές και αμίλητες "ξεχυθήκανε". Χωρίς μουχαμπέτια****, χωρίς χασομερλίκια. Φουκάλισαν κάθε σπιθαμή των καλντεριμιών και εμείς τα παιδιά που "τρέχαμε τον Λάζαρο" ακούγαμε αυτό το ταυτόχρονο φρατς φρουτς από τα φουκάλια σαν αληθινή μυσταγωγία με μια μικρή φλογίτσα στην ψυχή να τρεμοπαίζει, προσδοκώντας απόψε το βράδυ να ακούσουμε τον ήχο από τις οπλές καθώς θα μπαίνει στα Ιεροσόλυμα.

Σαν τέλειωσαν το φουκάλισμα, αποκαμωμένες αλλά χαρούμενες, επιθεώρησαν το έργο τους. Χαμογέλασαν. Είχαν κάνει καλή δουλειά. Λάμπαν τα σοκάκια και τα καλντερίμια. Δε θα ντροπιαζόταν μπροστά Του. Η Αγιοσύνη Του θα περνούσε από πεντακάθαρους δρόμους. Μετά το φροκάλισμα των δρόμων σειρά είχε το κλειδί της πόρτας. Θα αφαιρούσαν το κλειδί της κύριας εισόδου του σπιτιού και θα το φύλαγαν

στο εικονοστάσι μέχρι το ξημέρωμα της Κυριακής των Βαΐων. Εκείνο το βράδυ οι πόρτες δεν θα έκλειναν, ούτε θα κλείδωναν. Θα έχασκαν ορθάνοιχτες για περάσει ο Χριστός και να βλογήσει κάθε κάμαρη, κάθε γωνιά. Και καθώς ο ήλιος έγερνε ανάσκελα στον Θεσσαλικό κάμπο και το σκοτάδι γέμιζε αβίαστα το σπίτι εμείς τα παιδιά κοιτάζαμε ολοένα από το δώμα, από τα παράθυρα στο δρόμο. Ακούγαμε την καρδιά μας που χτυπούσε και τον αέρα που μπαινόβγαινε ήσυχα στο σπίτι περιμένοντας κι αυτός μαζί μας.

Κάποτε όμως μας λύγιζε η ξαγρύπνια. Κι εκεί κατά τα ξημερώματα μεταξύ ύπνου και ξύπνιου Τον βλέπαμε να περνάει στους δρόμους και τα στενά του χωριού καβάλα στο γαϊδουράκι «του μπάρμπα-Τάκου» αναφωνούσα εγώ «όχι του μπάρμπα-Γιάννη είναι» διαφωνούσε ο αδελφός μου, και όλοι υποκλινόταν ταπεινά μπροστά Του, Τον έρριαν βάγια και αναφωνούσαν «Ωσαννά».

Φουκάλι*= πιο σωστά φροκάλι, είδος σκούπας

Φουκαλάω** =φροκαλώ δηλ καθαρίζω με σκούπα

Γιδούρα*** = κοπάδι από γιδοπρόβατα

Μουχαμπέτι****= ψιλοκουβέντα

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΜΠΟΡΗ

ΜΑΘΗΤΡΙΑ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ – Λ.Τ. ΤΣΑΡΙΤΣΑΝΗΣ

«ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ»

Τριάδα

ΓΕΡΑΚΟΜΑΤΑ ΠΕΡΔΙΚΑ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ)

Γερακομάτα πέρδικα ανύσταγο κρατάει
φεγγάρι απριλιάτικο, Μάη μυρωμένο.
Προικιά χρυσά, μεταξωτά μ' ελεφαντένιο χτένι
στον αργαλειό της δεν κεντά, αϊτό δεν περιμένει
ν' αλλάξουνε τα στέφανα, να ρίξουνε τα ρύζια
μον' κάθεται στολίζεται, μ' άρματα και κουμπούρια
Σέρνει τουφέκι αστραφτερό, σπαθί μαλαματένιο
Χαλά μπαϊράκια τούρκικα, μπέηδες και αγάδες
Τούρκο δεν επροσκύνησε, Τούρκο δεν προσκυνάει
Πατεί και τρέμουν τα βουνά σαν ροβολάει στην ράχη
Την καμαρώνει η κλεφτουριά και όλοι οι Καπεταναίοι.

Στη γιαγιά μου που μ' έμαθε
να αγαπώ το δημοτικό τραγούδι

Ο ήλιος είχε από ώρα γείρει ανάσκελα στον Θεσσαλικό κάμπο ,όταν ο πατέρας γύρισε στο σπίτι βαρύς και αμίλητος από τον αυλαγά. Πάντα έτσι θυμούμαι τον πατέρα. Ακόμα και το χαμόγελο το γυρόφερνε ξανά και ξανά ανάμεσα στα δόντια του σαν τον καπνό που μασούσε και μάταια το δόλιο πάλευε να τους ξεφύγει. Κανένα πρόσχαρο χρώμα στα μάτια του. Εκείνο το βράδυ όμως ο άνεμος που λυσομανούσε στα μέσα του γρατσούνισε μέχρι και τη φωτιά στο πέτρινο τζάκι. Η μάνα συνδαύλισε τα κούτσουρα και έτρεξε να του στρώσει στο σοφά να κατιάσει κι εκείνος που έδειχνε να τρεμοσβήνει και στο πέτρινο τζάκι από την ορμή τους και

Ένα αδύναμο χρεμέντισμα μας υποδέχτηκε

Κάθε χρόνο του Λαζάρου ακούω αυτή την ιστορία από τη γιαγιά μου, αλλά κάθε φορά την ακούω με τόση προσήλωση σα ν 'ακούω κάτι καινούριο.

Οι μνήμες

Να γραψω για τα "φρύδια" στις πετρες

Το να γράψει κανείς σ' έναν άνθρωπο, είναι ίσως εύκολο στους πολλούς. Το να γράψει σ' ένα ζώο, είναι αφάνταστα δύσκολο. Για τούτο φοβάμαι. Δε θα τα καταφέρω. Το ξέρω πόσο σε κούρασα. Στραβά φορτωμένο ακολούθησες υποταχτικά στις πορείες της νύχτας. Γρήγορα γίναμε φίλοι. Με συνήθισες. Έπαψα πια να σε χάνω μέσα στ' άλλα τα ζώα της Μονάδας μας. Έπαψα να μη σε γνωρίζω.

Αν αρχίσω τα «θυμάσαι» δε θα τελειώσω ποτέ. Λατρεύω τη συντομία! Θα σου θυμίσω μονάχα τρεις νύχτες μας. (Απορώ με τον εαυτό μου απόψε. Τόσο στοργικά δε μίλησα ποτέ σε κανένα). Θυμάσαι τη νύχτα με τη βροχή; Ανελέητα κι οι δυο μουσκεμένοι, προχωρούσαμε μέσα στη νύχτα. Μόνοι. Σε οδηγούσα ή με οδηγούσες; Κάρφωνα τα νυσταγμένα μου μάτια στο νυχτερινό παραπέτασμα, όπως δεν τα κάρφωσα τότε που αναζητούσα φανάρια στη Βόρειο θάλασσα. Η όσφρησή σου μας έσωσε. Ένας στάβλος μάς έγινε άσυλο. Παραμερίσαμε το σανό κι ανάψαμε μεγάλη φωτιά. Λέω, ανάψαμε. Εσύ μου 'δινες θάρρος.

α χέρια μου έχουνε σκληρύνει από τα λουριά σου, κι η ψυχή μου από άλλη αιτία. Όμως πρέπει. Αισθάνομαι την ανάγκη. Γι' αυτό θα σου γράψω.

Στην αρχή δεν με ήθελες. Καταλάβαινες σε μένα τον άπραγο με το αδύνατο χέρι. Είχες δίκιο. Ίσως για πρώτη φορά έβλεπα άλογο από τόσο κοντά. Τ' άλογα που είχα δει στη ζωή μου ήτανε στα τσίρκα, που τα δουλεύανε κοζάκοι, και στις κούρσες, που τα παίζαν οι άνθρωποι. Αυτό με είχε πειράζει. Δεν είστε προορισμένα για τόσο χαμηλές πράξεις. Ας είναι... Αυτό είναι μιαν άλλη ιστορία, καθώς λέει ο Κίπλινγκ, αυτός που τόσο σας είχε αγαπήσει και ιστορήσει.

Ξαπλωμένος σ' άκουα να μασάς. Κατόπι σου μίλησα. Ποτέ δε συμφώνησα με τους ανθρώπους όπως τότε με σένα. Κοιμηθήκαμε συζητώντας. Εγώ ξαπλωμένος στο χόρτο. Εσύ όρθιο. Πόσοι άνθρωποι δεν κοιμούνται όρθιοι περπατώντας δίχως να 'χουν τη δική σου νόηση; Ας είναι... Η δεύτερη νύχτα: Τότε που μπήκαμε μ' άλλους πολλούς μες στη μάχη. Μπορούσε κοντά από 'κει να κουβαλήσουμε τραυματίες. Ακούσαμε μαζί τον θόρυβο του πολέμου και τον συνηθίσαμε. Πήραμε το παλικάρι με το πληγωμένο πόδι και φύγαμε. Ποτέ μου δε σε είδα πιο προσεχτικό και τόσο αλαφροπάτητο. Είχες ξεχάσει κείνο το νευρικό σου συνήθειο να πηδάς σηκώνοντας το σαμάρι. Τα 'χες όλα νιώσει ίσως πριν από μένα.

Και τώρα, η νύχτα στο βουνό με τη λάσπη: βαρυφορτωμένοι, κατάκοποι προχωρούσαμε. Είν' αφάνταστη η λύπη κι η κακομοιριά που δοκιμάζεις σαν αισθάνεσαι να 'σαι και να βλέπεις ανθρώπους και ζώα και τα πάντα μες στη λάσπη.

Άλογα και μουλάρια πεσμένα μάς κόψανε το δρόμο. Εμείς προχωρούσαμε. Άξαφνα έπεσες. Πέσαμε θέλω να πω. Με τα δυο σου πόδια σπασμένα, με το κεφάλι χωμένο στις λάσπες. Θυμάσαι πόσο προσπάθησα. Δεν το κατόρθωσα. Πρέπει να νιώσεις καλά πως δε φταίω. Ποτέ δεν προσπάθησα τόσο. Έμεινα δίπλα σου ολόκληρη νύχτα. Πιο πέρα από μας ένας Ιταλός σκοτωμένος. Πάνω μας η Μεγάλη Άρκτος, το Βόρειο Στέμμα, ο Αστερισμός του Ωρίωνα ψιχάλιζαν φως. Δεν είδα ποτέ πώς πεθαίνουν οι άνθρωποι. Γύρισα πάντα τα μάτια μου από το θάνατο. Μα φαντάζομαι... Παύω. Φοβάμαι μήπως πω λόγο μεγάλο.

Φυλάω ακόμη το ξυστρί και τη βούρτσα σου. Κι όταν κάποτε κι αυτά θα τα παραδώσω, θα σε φυλάζω στη μνήμη μου. Οι κάλοι των χεριών μου από τα λουριά σου μου είναι τόσο αγαπητοί, όσο εκείνοι που κάποτε απόχτησα στις θαλασσινές μου πορείες. Θα σου ξαναγράψω!... ”

αλλά ακόμα κι αν καμιά φορά πικρίζουν για λίγο στο τέλος αφήνουν μια όμορφη γεύση στον ουρανίσκο.